

ДО АКРЕДИТАЦИОННИЯ СЪВЕТ
НА НАОА

ДОКЛАД

НА

**ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО
СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ, СИГУРНОСТ И ОТБРАНА
ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА
„КОНСТИТУЦИОННО ПРАВО“, ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.6.
ПРАВО, ОБЛАСТ НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И
ПРАВНИ НАУКИ ПРИ ВАРНЕНСКИЯ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ „ЧЕРНОРИЗЕЦ
ХРАБЪР“**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за извършената проверка по процедура за програмна акредитация на докторска програма „Конституционно право“, от професионално направление 3.6. „Право“ във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“.

Докладът е разработен в съответствие с чл. 78 от ЗВО и съгласно критериалната система за програмна акредитация на професионално направление.

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 18/08.07.2021 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 21/05.08.2021 г.
3.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	По документи
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 2/30.01.2023 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 6/27.02.2023 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал. 2 от ПДНАОА (относно становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

Експертната група е в състав::

1. доц. д-р Наталия Киселова, СУ „Св. Кл. Охридски“ – ръководител;
2. доц. д-р Емануил Коларов, РУ „Ангел Кънчев“ – член на ЕГ;
3. Георги Бакъов, докторант, БАН, Институт за държавата и правото – член на ЕГ.

Наблюдаващ процедурата член на ПК: доц. д-р Екатерина Салкова.

Съгласно чл. 79а, ал. 2 на Закона за висшето образование (ЗВО), искането за акредитиране на докторска програма по „Конституционно право“ (КП) е законосъобразно, предвид дадените оценки от Акредитационния съвет на НАОА при последната *институционална акредитация на Варненския свободен университет (9.21, дадена на 13.06.2019 г. за срок от шест години)* и при *програмната акредитация на специалността от регулираните професии „Право“, образователно-квалификационна степен „магистър“ (8,63, дадена на 11.07.2019 г. за срок от пет години)*.

Обучението се провежда в Катедра „Правни науки“ към Юридическия факултет (ЮФ). В ЮФ се провежда обучение по 8 докторски програми в ПН 3.6. Право – „Административно право и административен процес“, „Гражданско и семейно право“, „Конституционно право“, „Международно право и международни отношения“, „Криминалистика“, „Криминология“, „Наказателно право“ и „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“.

Докторската програма (ДП) „Конституционно право“ („КП“) получава първа акредитация от НАОА на 10.06.2010 г. за срок шест години (до 10.06.2016 г.). Втората програмна акредитация по докторската програма е от 27.10.2016 г. (Протокол № 22 на Акредитационния съвет на НАОА) с оценка 8,81 и срок на валидност пет години (до 27.10.2021 г.).

Докладът-самооценка за програмна акредитация на ДП „КП“ от професионално направление 3.6 Право, област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, във ВСУ „Черноризец Храбър“ е обсъден и приет на заседание на Катедрениния съвет на катедра „Правни науки“, на заседание на Факултетния съвет на Юридическия факултет и на Академичния съвет, проведен на 30.10.2020 г.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

В решението си за програмна акредитация на докторската програма „Конституционно право“ АС на НАОА (Протокол № 22 от 27.10.2016 г.) е формулирал следните две препоръки:

1. Включване в докторската програма на курсове за подобряване уменията за академично писане.

2. Да се увеличи приемът на докторанти в докторската програма в редовна форма на обучение.

Препоръките на НАОА са с постоянен срок за изпълнение и с ежегодно отчитане.

Докладът за изпълнение на задължителните препоръки на НАОА е обсъден и утвърден на заседание на Катедрения съвет на катедра „Правни науки“ (по Протокол № 1/11.09.2020 г.), на Факултетния съвет на Юридическия факултет (по Протокол № 2/15.10.2020 г.) и на Академичния съвет на ВСУ „Черноризец Храбър“ (по Протокол № 2/30.10.2020 г.).

Във връзка с изпълнението на **първата препоръка**, се отчита, че за учебните 2017/2018 и 2018/2019 е проведено специализирано обучение на чуждестранните докторанти за подобряване на уменията за академично писане, а в индивидуалния план за обучение на всеки докторант е предвидено задължително полагане на изпит по „Методология на научното изследване“ в процеса на подготовка на дисертационното изследване, който се организира от Института за обучение на докторанти.

Отчита се издадено през 2011 г. учебно пособие, както и провеждането на курсове за всяка учебна година (с. 5 от Доклада-самооценка за изпълнение на препоръките).

Във връзка с **втората препоръка**, от представените извлечения за 2017/2018 и 2018/2019 г. от решенията на катедрените съвети е видно, че от катедра „Правни науки“ не са вземали решения за обявяване на конкурси за редовни докторанти. През 2020 г. катедрата обявява задочна докторантура. В доклада се сочи, че интересът към редовното обучение на докторанти е слаб и се предпочита самостоятелна подготовка, поради това, че кандидатите са или практикуващи юристи, или чужденци.

Може да бъде направен изводът, че ВСУ, ЮФ и катедра „Правни науки“ са набелязали конкретни мерки за съобразяване с решението на АС на НАОА и са **предприели съответни действия по изпълнение само на първата препоръка**.

Предвид неизпълнението на втората препоръка, тя следва да бъде отправена отново за следващия акредитационен период.

Общи данни за обучаваните докторанти в периода 2016 - 2021 г.:

Брой обучавани докторанти	Форма на обучение			Брой отчислени без право на защита докторанти	Брой защитили докторанти
	редовна	задочна	самостоятелна		
10	0	0	10	2	4

година	2016	2017	2018	2019	2020	2021
зачислени	-	3	-	2	3	1
отчислени*	-	-	1	3	2	-
прекъснали	-	-	-	-	-	1
защитили	-	-	-	2	-	2

***В таблицата са посочени данните, предоставени в становището на проверяваното ВУ по фактическите констатации, които в частта за броя на отчислените през 2108, 2019 и 2020 г. се различават от данните в доклада-самооценка (с. 61), както и от допълнително представените в хода на проверката данни (таблица във формат Excel с наименование КР – докторанти 2021, приложена към този доклад)**

III. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма

По 1.1.1.

На интернет страницата на университета – рубрика „Докторанти” – е публикувана информация за кандидатстване, обучение и процедури за защита, както Наредба за учебната дейност и Наредба за придобиване на ОНС „доктор” и НС „доктор на науките”.

ВСУ има утвърдени приоритети за научни изследвания, проекти и теми за докторантура, приети през 2011 г. за периода 2012-2015 г. Съгласно Стратегията за развитието на ВСУ 2018-2022 г. основните насоки на развитие на професионалните направления/специалности от регулираните професии са: внедряване на европейския модел на висше образование; осигуряване на изследователска и високотехнологична дейност; гъвкавост, иновативност и адаптивност към динамиката на пазара на труда и потребностите на обществото; ориентираност към студентите, тяхната професионална пригодност и личностна реализация; осигуряване на висококвалифициран и международно конвертируем собствен академичен състав; отговорност за перманентната реализация на философията „тотално качество“; инициране на институционални, социални и бизнес партньорства за развитие на човешките ресурси, за повишаване на техния образователен и професионален капацитет.

Във връзка със сертифицирането на ВСУ по международния стандарт ISO 9001:2015 в университета е приет наръчник по качеството. За функционирането на системата за качество са провеждани вътрешни контролни процедури, включително и във връзка с докторските програми. Ежегодно се осъществява вътрешен одит и на ДП „Конституционно право”.

По 1.1.2.

Във ВСУ е разработена и се прилага вътрешна система за качеството в съответствие с международния стандарт ISO 9001:2015, за което университетът е сертифициран отново през 2019. През отчетния период са осъществени 4 вътрешни одита в катедра „Правни науки” (с. 17 от доклада-самооценка). Докладите от вътрешните одити се обсъждат на заседания на Факултетния съвет. Представените към доклада приложения от катедрената документация показват, че дейността по ДП „Конституционно право” е интегрирана в университетската система за управление на качеството във ВСУ.

По 1.1.3.

За докторантите е организирано обучение по четири модула (видно от представена бланка на индивидуален план на зачислен докторант). Модулите са: базисен модул, по който докторантът е задължен да премине през курс по методология на научните изследвания и по чужд език; специализиращ модул, включващ специализиращи дисциплини във връзка с предмета на докторската програма и с темата на дисертацията; научно-изследователски модул (участия в научни форуми и публикации) и учебно-педагогически модул (възлагане на занятия).

Всички обучавани докторанти са в самостоятелна форма на докторантура, за която висшето училище отбелязва, че във вътрешните актове не се предвижда учебно-педагогически модул. При преглед на приложените индивидуални учебни планове (приложения № 2.1.2.1.1 и 2.1.2.1.2.) се установява, че в частта за учебно-педагогически модул са предвидени 3 кредита, за които в колона „забележка“ е посочено, че се определят с решение на КС и включват 15 часа упражнения на година. Предвид направеното от висшето училище уточнение, е препоръчително при утвърждаването на индивидуалните учебни планове да се осигури яснота относно предвиждането на дейности в учебно-педагогическия модул.

По 1.1.4.

Академичният съвет на ВСУ е приел Етичен кодекс за научни изследвания, раздел II, т. 3 от който задължава изследователите да не допускат, да не приканват към плагиатство и да не изискват същото от обучаемите (т. 3 от Етичния кодекс, публикуван на интернет

страницата на ВСУ). Съгласно §2 от заключителните разпоредби на този Кодекс се създава Комисия за академична етика на ВСУ. Университетът използва програмен продукт за установяване на действия на плагиатство. По данни от доклада-самооценка през отчетния период няма регистрирани сигнали или проучвани прояви на плагиатство, дискриминация или друго нарушение на академичната етика в процедурите по ДП „Конституционно право”.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 1:

1. ВСУ организира обучението по докторската програма „Конституционно право” в съответствие със своята мисия, цели и задачи, с вътрешните университетски актове и с действащото законодателство;
2. Системата за осигуряване на качество във ВСУ е единна и тя включва и дейностите относно качеството на обучението по акредитираната докторска програма;
3. ВСУ, Юридическият факултет и катедра „Правни науки” прилагат правилата на академичната етика;
4. Няма данни докторантите да извършват учебно-педагогическа дейност.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни.

По 2.1.1.

В съответствие с изискванията на ЗВО, ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му, ВСУ е приел и прилага Наредба за учебната дейност и Наредба за придобиване на ОНС „доктор” и НС „доктор на науките”. Към Юридическия факултет е създаден научно-експертен съвет, който участва в обсъждането на отчета на декана, включително и работата с докторантите. Освен представители на ръководството на университета, на факултета и на катедрата, на научно-преподавателския състав, в този съвет участват и представители на практиката (на съдебната власт), което дава възможност за изразяване на ясни очаквани резултати от обучението и работата на докторантите.

По 2.1.2.

Основен документ във връзка с обучението по ДП „КП” е индивидуалният план на докторанта. Дейността по организиране и координиране на общите въпроси по обучение на докторантите във ВСУ се осъществява централизирано от Институт за обучение на докторанти. Той провежда обучението по базовия модул. Останалите дейности по индивидуалния план се провеждат от обучаващата катедра. Образованието и обучението по Право са предмет на обсъждане и на заседанията на научно-експертния съвет, а чрез анкети обучаващото звено получава обратна връзка от представителите на ползвателите на кадри, данните, от които използва при изготвянето на учебната документация. *Формата на индивидуалните учебни планове на докторантите не съответства напълно на нормата на чл. 15, ал. 3 от ППЗРАСРБ по отношение на разделянето на плана на „учебен план за целия период на обучение и „работен план по години”.*

По 2.1.3.

Съдържанието на индивидуалния план включва задачите, дейностите в рамките на отделните модули, както и сроковете за изпълнението им. В представения индивидуален план на един от докторантите липсват данни в учебно-педагогическия модул упражнения по коя дисциплина са заложили за ангажираност от докторанта.

По 2.1.4.

Докторанти в ЮФ участват в състава на катедрения съвет. Към катедра „Правни науки” в ЮФ действа научно-експертен съвет, който включва и представители на практиката (потребителите на кадри), което дава възможност за обсъждане на въпросите на

докторантурата от гледна точка на практическите проблеми, пазара на труда и работодателите. Провеждани са анкети с потребителите на кадри, от които е получена обратна връзка относно потребностите в практиката от юридическото обучение.

По 2.1.5.

Докторантура по „КП” се осъществява и в други висши училища у нас; докторантури по същата специалност има и в други висши училища в Европа (както в Европейския съюз, така и извън него). ВСУ поддържа двустранни споразумения със 137 университети от 28 страни. Няма осъществена мобилност от докторанти в докторската програма.

Не е представен конспект за кандидат-докторантски изпит. Конспектът за докторантски минимум включва 9 въпроса, с непълна препоръчителна литература (10 източници, всички на български език) и е одобрен през 2016 г.

По 2.1.6.

Към ВСУ е създаден и функционира Институт за обучение на докторанти, който централизирано осъществява дейността по организиране, координиране, контрол, наблюдение и оценка на документацията по докторската програма. Въведени са процедури за признаване на висше образование и периоди на обучение в чуждестранни висши училища, което е от значение за ВСУ, тъй като част от докторантите са чуждестранни граждани. В приетата във ВСУ Инструкция № 7 за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища към Наредба №1 за учебната дейност на ВСУ е посочена реда за признаването. Инструкция № 8 за организацията на стажовете и практиките на студентите във ВСУ „Черноризец Храбър“ към Наредба №1 за учебната дейност регламентира правилата и изискванията за провеждане на практики и стажове, включително и за докторанти.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 2:

- ВСУ има изработена процедура за организиране, провеждане и контрол на обучението по докторската програма „Конституционно право”;
- Докторската програма е съвместима с тази в други висши училища у нас;
- Създадена е структура в университета, която да администрира докторантурата в подкрепа на първичното звено;
- Индивидуалният учебен план на докторанта е структуриран по модули и се разработва с участието на самия докторант. Формата на индивидуалните учебни планове на докторантите не съответства напълно на нормата на чл. 15, ал. 3 от ППЗРАСРБ по отношение на разделянето на плана на „учебен план за целия период на обучение и „работен план по години“ (липсва работен план по години с разпределение на дейностите от съответните модули за всяка година поотделно от периода на обучение);
- Препоръчително е да се приеме конспект за изпит на кандидат-докторанти с препоръчителна литература, както и да се актуализира конспектът за докторантски минимум (в него са включени 9 въпроса и 10 източници в препоръчителната литература, всички на български език).

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания както и подготовката на дисертационния труд.

По 3.1.1.

Обучението на докторантите по ДП „КП” включва няколко модула, един от които е определен като базисен и предвижда задължително включване на методологичен курс.

По 3.1.2.

Докторантите във ВСУ се обучават както колективно, чрез посещение на базисен модул по чужд език и по методика на научните изследвания, така и индивидуално, чрез самоподготовка във връзка с тясната специализация на научното изследване, съгласувано с научния ръководител. Колективните форми са управлявани централизирано от Института за обучение на докторанти.

За някои от докторантите (на интернет страницата на университета е посочено, че това се отнася за докторанти, които владеят български език) може да се предвижда водене на семинарни упражнения по дисциплини, свързани с научната специалност. На докторантите е осигурена пряка натовареност в учебния процес, чрез ангажирането им да водят семинарни упражнения по учебната дисциплина „Конституционно право”, но няма данни за докторант, който да има натовареност в учебния процес.

По 3.1.3.

Докторантите отчитат дейността си пред първичното звено Катедрен съвет на катедра „Правни науки“ (обучаващото звено) резултатите от всички междинни етапи в подготовката на дисертационния си труд. Така се осъществява периодичен контрол върху изпълнението на индивидуалните планове.

По 3.1.4.

ВСУ прилага законово предвидените процедури за оценяване на постиженията на докторантите чрез редовното им атестиране, чрез оценяването на преминаването на отделните дисциплини от базисния и специализиращия модул, съгласно изискванията на наредба на университета за придобиване на ОНС „доктор“ и НС „доктор на науките“. Тези процедури са публично оповестени на интернет страницата на университета – рубрика „За ВСУ“, линк „Нормативни актове“, и рубрика „Докторанти“. Също публично са оповестени и процедурите за предварително обсъждане и защита на дисертационния труд – на интернет страницата на университета, рубрика „Докторанти“, линк „Обучение“ и линк „Защита“ (http://www.vfu.bg/doktoranti/tekushti_proceduri/). Разработени са ясни критерии за оценка към всяка учебна програма (Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“). Резултатите на докторантите в базовия и специализиращия модул се оценяват от изпитни комисии от 3-ма хабилитирани преподаватели по предварително оповестени конспекти, начин на изпитване и методика на оценяване.

За нуждите на докторантите и техните дисертационни трудове за защита към катедра „Правно науки” са създадени секции, които включват ангажираните със съответната докторска програма преподаватели. В тези секции се обсъждат работите на докторантите, преди те да бъдат насочени към предварително обсъждане в катедрата. За докторантите по „Конституционно право“ това е секция „Публичноправни науки“.

По 3.1.5.

По данни от доклада-самооценка, до настоящия момент в Комисията за академична етика не са постъпвали или разглеждани жалби от докторанти. Не са постъпвали и не са разглеждани такива жалби и пред първичното или основното звено в университета.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 3:

- *Обучението на докторантите включва както колективен (базисен и специализиран), така и индивидуален (научно-изследователски и учебно-преподавателски) модул;*
- *Докторантите могат да осъществяват и преподавателска дейност към обучаващото първично звено, но няма данни за такава дейност, поради което може да се препоръча включването им в нея или при утвърждаването на индивидуалните учебни планове такава дейност да не се включва със съответните кредити;*
- *Процедурите за контрол и оценяване на дейността на докторантите са публично оповестени.*

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешно-нормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.

По 4.1.1.

Във ВСУ е създадена структура - специализирано звено Институт за обучение на докторанти, което, съгласно чл. 7, ал. 1 от Наредба № 12 за придобиване на ОНС „доктор” и НС „доктор на науките” „осъществява цялостната дейност по организиране и координиране на процесите по набиране, обучение и подготовка на защитата за получаване на ОНС „доктор” и НС „доктор на науките” на български и чуждестранни докторанти и свързаната с това научно-изследователска и научно-приложна дейност” (<http://www.vfu.bg/doktoranti/kontakti/>), вкл. и практика.

По време на обучението и след защита на ОНС „доктор“ обучаващият се включва в „Клуб на докторанта“ (http://vfu.bg/doktoranti/klub_na_doktoranta/), чиято основна функция е да осъществява връзка между всички докторанти на ВСУ за обмяна на опит и идеи.

По 4.1.2.

В приложените към Доклада-самооценка справки се предоставя обща информация за научно-изследователската дейност на докторанти, а не конкретно по докторската програма „Конституционно право”. Докторантите, зачислени в докторска програма „Конституционно право“ за анализирания период са 10 и *не са участвали в научно-изследователски проекти* (стр. 40 от доклада-самооценка). Видно от посочените справки, на докторантите се предоставя възможност за публикации и участие в научни форуми.

По 4.1.3.

Участието на студенти и докторанти в научноизследователската дейност се обобщава и отчита ежегодно с доклад на експерт по НИД. Основно поле за изява на обучаващите се в Юридическия факултет се явяват провежданите от него конференции и Лятна научна сесия на ЮФ. Във ВСУ функционира клуб на докторанта.

ВСУ е осигурил възможности за мобилност на докторантите чрез налични споразумения по програма Еразъм/Еразъм+ (<http://www.vfu.bg/mobilnosti/> и http://www.vfu.bg/ects_guide/#ects). *През акредитационния период няма реализирани мобилности от докторанти по акредитираната докторска програма.*

През периода обучаваните докторанти имат 18 участия в научни форуми и 17 публикации.

По 4.1.4.

Видно от представените материали към доклада-самооценка, във ВСУ е създадена функционираща административна система за регистриране на хода на докторантурата – от зачисляването до защитата на докторантите. По ДП „КП” няма зачислени и обучаващи се редовни докторанти. Докторантите се обучават в *самостоятелна форма*, те са представители на практиката (вече реализирани юристи) или чужди граждани. През акредитационния период са обучавани десет докторанти (допълнително представена Таблица № 3 с данни за периода 2016-2021 г.).

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 4:

- *ВСУ има установени процедури за цялостно осъществяване обучението на докторанти по докторската програма „Конституционно право” от приема до публичната защита;*
- *През отчетния период се обучават 10 (десет) докторанти по акредитираната програма. Политика на Университета е те да бъдат зачислявани в самостоятелна форма. ВСУ е създал добри условия за обучението на докторанти, както и за участието им в национални и международни научни форуми;*
- *Двама от 10-те докторанти са отчислени без право на защита, а един от тях е прекъснал. Четирима докторанти са защитили през отчетния период;*

- В Университета са създадени добри условия за мобилности, които биха могли да се използват в научно-изследователската работа на докторантите. През акредитационния период докторантите по ДП „Конституционно право“ не са осъществявали мобилност и не са участвали в проекти, а част от докторантите нямат публикации, въпреки зачисляването им в самостоятелна форма на обучение;
- Препоръчително е да се стимулира участието на докторантите в научноизследователски проекти и в програми за мобилност, както и да се стимулира публикационната дейност на тези докторанти, които са зачислени въз основа на представен проект на дисертация, а впоследствие нямат публикации.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията

По 5.1.1.

Подготовката на докторантите в ДП „КП“ се осъществява от преподаватели от катедра „Правни науки“ в ЮФ на ВСУ. От представената справка за преподавателския състав е видно, че катедрата разполага с 19 преподаватели на безсрочен трудов договор, но в образователния и научен процес са ангажирани още 15 учени (до края на м. август 2021 – 17, от които двама гост-преподаватели). От тях **3 преподаватели са с необходимия профил и квалификация** в конституционноправната научна област (един от които над 65 г. възраст): проф. дн Георги Близнашки, доц. д-р Емилия Сидерова и проф. дн Веселин Цанков. И тримата са хабилитирани по „Конституционно право“ и вписани в регистъра на НАЦИД на хабилитираните преподаватели с наукометрични показатели. **От тях един – доц. Сидерова – е на първи основен трудов договор с ВСУ.**

От справка за обучаваните през акредитационния период докторанти към катедра „Правни науки“ е видно, че двама от преподавателите са научни ръководители на докторанти през отчетния период – проф. Цанков и доц. Сидерова. Научно ръководство основно осъществява доц. Сидерова – на 7 от десетимата обучавани докторанти по ДП „КП“. За съвместно научно ръководство при обучението на един от докторантите е привлечен и хабилитиран преподавател от друго висше учебно заведение – доц. д-р Андрияна Андреева от ИУ-Варна.

Университетът не разполага с нехабилитирани лица на основен трудов договор с образователна и научна степен „доктор“, чиято квалификация да е в областта на ДП „КП“.

Справка за хабилитираните преподаватели във ВСУ „Черноризец Храбър“ с квалификация в областта на докторската програма „Конституционно право“

Преподавател	степен и длъжност	Научна специалност (при хабилитираните преподаватели – областта на хабилитацията)	Вид на трудовия договор – I или II ОТД	Друго ВУ / НО, в които работи преподавателят
Георги Петков Близнашки	Доктор на науките, професор	Доктор на науките и професор по Конституционно право	II ОТД	СУ, ЮЗУ
Веселин Христов Цанков	Доктор, доктор на науките, професор	Доктор по Конституционно право, доктор на икономическите науки	II ОТД	ПУ, АМВР, БСУ
Емилия Любомирова Сидерова	Доктор, доцент	Доктор и доцент по Конституционно право	I ОТД	----

По 5.1.2.

От приложената информация е видно, че преподавателят на първи ОТД – доц. Сидерова в периода 2016-2020 г. има пет публикации (една от които в съавторство), 10 цитирания, две участия в научни форуми и участие в един научноизследователски проект.

Основен инструмент за оценяване на научноизследователската дейност на преподавателите е атестирането, което се провежда планомерно съгласно вътрешните правила на университета. Към доклада-самооценка са приложени справки за атестирането през периода на 15 преподаватели, сред които и доц. Сидерова. Оценката от атестацията се формира от резултатите от преподавателската дейност, научноизследователската и административната дейност.

По 5.1.3.

В доклада-самооценка институцията отбелязва осигурени възможности в следните насоки: участие на докторантите в научни форуми и конференции, майсторски класове, научни публикации, възможности за международен обмен по програма „Еразъм“. В отговор на допълнително искане за справки е представена справка за дейността на обучаваните докторанти, от която е видно, че в акредитационния период успешно са защитили четирима докторанти по тази докторска програма. Възможност за публикуване на части от докторски дисертации е предоставена и чрез електронното издание на университета (<https://ejournal.vfu.bg/>), поредицата „Библиотека Знание“. От справка в регистъра на хабилитираните преподаватели с наукометрични показатели към НАЦИД към момента на изготвяне на доклада на ЕГ се установява, че и тримата хабилитирани по научната специалност „Конституционно право“ преподаватели в катедра „Правни науки“ са вписани в регистъра. Тези данни показват, че основното звено има практика в областта на докторантурата в частност, както и в направлението, към което тя принадлежи.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 5:

- *Ръководството на Университета и на факултета в лицето на ректора, декана на Юридическия факултет и ръководителя на катедра „Правни науки“ е осигурило подготовката на докторантите по докторската програма „Конституционно право“ с квалифицирани хабилитирани лица (един на първи и двама на втори трудов договор, един от които на възраст над 65 г.) и други преподаватели с необходим профил;*
- *Добрата подготовка на докторантите се гарантира от успешни изяви на научни форуми и конференции;*
- *Обучаващото звено не разполага с нехабилитиран преподавател в областта на докторската програма, въпреки регламентирането на едноименната учебна дисциплина като задължителна;*
- *Установява се слаба публикационна активност на хабилитирания преподавател на първи ОТД, поради което е препоръчително да същата да се повиши. Преподавателят на първи ОТД според представените данни има 5 публикации за акредитационния период, една от които в съавторство:*

1. Сидерова, Е., Равносметката след 70 години от обявяването на България за Република. – сборник доклади: Развитие на правото в контекста на хуманитарната криза в Близкия Изток и Украйна. Лятна научна сесия на Юридическия факултет 24-25 юни 2016 г., изд. ВСУ „Черноризец Храбър“, 2016, ISSN 1313-7263, с. 28-35;

2. Siderova, E., Bulgarian constitutionalism and the path of its development. – Innovations in science and education: Challenges of our time, published by IASHE London 2016, ISBN 978-1-911354-02-4, p.126-127;

3. Siderova, E., The arbitration function of the President. – Development of jurisprudence: problems and prospects, published by IASHE London 2016, ISBN 978-1-909137-92-9, p. 83-84;

4. Siderova, E., *The President's veto in Bulgaria in the period 2012-2018. – Globalization, the State and the Individual, № 2 (18)/2018, International Scientific Journal, Free University of Varna, ISSN 2367-4555, p.44-54;*

5. Ананиева, Н., Е. Сидерова, *Търновската конституция: 140 години от възкресението на българската държава, Юридически сборник на Бургаски свободен университет, Център по юридически науки, том XXVI, 2019, ISSN 1311- 3771, с. 390-400.*

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 6.1. Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности.

По 6.1.1.

ВСУ разполага с материално-техническа и информационна база, която дава възможност за обучение по ДП „Конституционно право“.

ЮФ има собствени помещения, в които са разположени трите катедри, вкл. „Правни науки“. Те са интегрирани в общия кампус на ВСУ с обща площ 65 000 кв.м, застроена площ 10 099 кв.м, РЗП 23 809 кв.м, както и покрита спортна база с площ 860 кв.м. за нуждите на обучението на всички специалности и докторски програми.

На територията на университета е изградена локална компютърна мрежа, която свързва всички структурни звена. Те разполагат с функционираща безжична мрежа, позволяваща достъп до Интернет. Университетът има 27 обособени компютърни зали. Общо в студентския кампус са налични 450 компютри за обучение на студентите в рамките на аудиторната им заетост. Други 52 са за обучение извън рамките на аудиторната заетост и за научно-изследователска дейност. Всички компютри са свързани с локална мрежа и разполагат с отделен сървър.

Обучаемите по ДП „КП“ могат да ползват базата на Технологичния институт и университетската библиотека. В библиотеката докторантите разполагат с 50 компютърно обзаведени работни места в читалните зали, свързани в локална компютърна мрежа; в Технологичния институт – с компютризирани работни места и със зала за видеоконферентна връзка.

Университетската библиотека обслужва всички специалности и звена в университета. Библиотечният ресурс съставлява повече от 114 000 библиотечни единици, с онлайн каталог и собствени бази-данни. Осигурена е и възможност за справки на цитиранията.

По 6.1.2.

В ЮФ за нуждите на катедра „Правни науки“ е изградена учебна съдебна зала, в която студентите под ръководството на преподавател имат възможност за пресъздаване на съдебен процес с учебна цел. Обучението по специалността се подпомага и от дейността на Правната клиника, която разполага с кабинет в университета и с приемна в центъра на гр. Варна, ползвана съвместно с неправителствена организация.

Университетската библиотека и локалната мрежа поддържат достъп до автоматизирани правно-информационни системи. Библиотечният фонд разполага с повече от 200 периодични издания и с достъп до пълнотекстови бази-данни.

По 6.1.3.

Във ВСУ „Черноризец Храбър“ функционира Технологичен институт, който обединява: университетска библиотека и специализирани зали, оборудвани със съвременни компютърни, комуникационни, технически и софтуерни средства за провеждане на научни изследвания, работа в Internet и др. Разработена е и е внедрена виртуална система за обучение e-School. Осигурен е онлайн достъп до пълнотекстовите бази данни: EBSCO Publishing, JSTOR, Web of Science, ScienceDirect, Scopus, Правно-информационната система АПИС и др. На уеб страницата на библиотеката се публикува тримесечен бюлетин за нова

литература. В резултат на участието си в Български информационен консорциум библиотеката периодично предоставя на своите читатели временен безплатен достъп до пълнотекстови бази данни като CABI, ProQuest, Oxford Journals, Alexander Street Press, издателство Springer и др.

По 6.1.4.

Публикуването на резултатите от изследванията на докторантите се осигурява чрез сборниците от Лятната научна сесия, както и чрез Годишниците на Юридическия факултет. Също възможности са създадени чрез електронното издание <https://ejournal.vfu.bg> и специализираното издание „Глобализация, държава, личност“, индексирано в международната наукометрична база данни индекс „Коперник“ - <http://www.gsjournal.bg/>.

Общият брой на публикациите на докторантите в докторска програма „Конституционно право“ за периода на акредитацията е 17. В акредитационния период са защитили 4 докторанти по тази докторска програма.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 6:

- *Информационното обезпечаване в Юридическия факултет на ВСУ осигурява осъществяването на научноизследователската дейност;*
- *Катедра „Правни науки“ разполага с необходимия капацитет от кабинети, библиотечни места и фондове, с което се създават благоприятни условия за успешна работа на докторантите;*
- *Факултетът предоставя на докторантите достъп до базата от данни на университетската библиотека, както и до всички останали библиотеки, включени в системата на книгообмен, включително и до електронни издания;*
- *Докторантите от докторската програма „Конституционно право“ имат участия в научни прояви и форуми и осигурени възможности за публикуване на своите изследвания.*

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите.

По 7.1.1.

В университета е създаден център за събиране и обработване на необходимата информация за учебните програми по докторантурите и осигуряване на нужните релации между основните участници в процеса – докторант-преподавател-административен персонал. Това е Институтът за обучение на докторанти (в сайта на университета е дадена информация само за контакт, но не и за описание на дейността и функциите на института - <https://vfu.bg/докторанти/специалности.html>), който действа като координационно звено между основното обучаващо звено и администрацията на университета.

Важно звено в процеса на обучение на докторантите по докторската програма е катедра „Правни науки“. Видно от представените извлечения от заседания на катедрата, в звеното се поставят за разглеждане въпросите, свързани с утвърждаването на конспект за докторантски минимум по „Конституционно право“ и определянето на комисия за провеждането на този изпит, атестирането, насочването към защита, определянето на научно жури на докторант по докторската програма.

За подпомагане на комуникацията между ръководството и администрацията на университета и докторантите е създаден Клуб на докторанта (<https://www.vfu.bg/докторанти/клуб-на-докторанта.html>). Основните цели на този клуб, посочени в уеб-сайта му, са: организиране на срещи на младите учени, контакти с органите и администрацията на университета и обмен на идеи.

Данни за реализацията на защитилите четирима докторанти (К. Георгиев, Д. Стамболова, А. Ананиева и А. Кочкова) не са предоставени в отделно приложение с

доказателства. От справка в НАЦИД е видно, че д-р Кръстю Георгиев (защитил през 2019) е асистент (от 2015) в Центъра за юридически науки на Бургаския свободен университет. По данни от системата на съдебната власт д-р Диана Стамболова (защитила през 2019) е съдия в Административен съд – София-град. По данни от уеб-сайта на Агенцията за социално подпомагане д-р А. Ананиева (защитила през 2021) е заместник-изпълнителен директор (от 2014). По данни от уеб-сайта на ВСУ д-р А. Кочкова (защитила през 2020) е помощник-съдия във Върховния съд на Украйна (от 2018).

Не са приведени данни за провеждани анкети с работодатели относно удовлетвореността им от подготовката на защитилите докторанти по докторската програма „Конституционно право“.

По 7.1.2.

През акредитационния период са проведени пет вътрешни и пет външни одита. За докторските програми на катедра „Правни науки“ няма регистрирани несъответствия. Резултатите от одитите се докладват и обсъждат на заседания на катедрения съвет на катедра „Правни науки“ и на факултетния съвет на Юридическия факултет.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 7:

- ВСУ има изградена организация за управление на информацията по докторските програми, включително и оценяваната докторска програма „Конституционно право“;
- Обучаващото звено периодично взема под внимание и обсъжда ефективността на управлението на качеството на обучението на докторантите;
- Професионалната реализация на защитилите докторанти е в областта на докторската програма.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

Критерий 8.1. ВУ публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; решения от академични и факултетни съвети; проведени университетски форуми с участието на докторанти.

По 8.1.1.

Популяризирането на научната продукция и изследователския труд на докторантите се осъществява чрез публикации в научните издания на университета (Годишници, сборници и други). Популяризиране на научната продукция се постига и чрез създаденото в университета специализирано академично издание „Глобализация, държава, личност“ индексирано в международната наукометрична база данни Index Copernicus International през 2015 г. То предоставя възможност докторантите да публикуват резултати от изследвания и разработки.

Информация и достъп до тези издания може да се осъществи чрез уеб-сайта <http://publish.vfu.bg/>

Липсва достатъчно публично достъпна информация за докторската програма на интернет страницата на ВСУ, поради което е препоръчително да се осигури устойчивост при публикуването и актуализирането на информацията.

По 8.1.2.

Условията за мобилност на студенти са публично обявени на сайта на университета (<http://www.vfu.bg/студенти/мобилности.html/>). В рубриката „Докторанти“ няма оповестена информация за конкретни възможности за мобилности на докторантите. Университетът прилага ECTS системата, обезпечаваща възможностите за мобилност на обучаеми (на сайта на университета – рубрика „ECTS гид“). Посочени са 58 договора за академична мобилност по програма „Еразъм“. Специализираният сайт на университета за тази програма - <https://erasmus.vfu.bg/> - съдържа основно информация за мобилности на студенти, но е указана и възможността за обмен на докторанти. От публикуваната брошура с

възможностите за академичен обмен през 2022 г. е видно, че за четири от споразуменията са договорени мобилности в областта на докторантурата в направление „Право“ - <https://erasmus.vfu.bg/wp-content/uploads/2022/10/брошура-с-актуалните-възможност-за-студентска-мобилност-с-цел-обучение-между-програмни-държави.pdf> . Не са предоставени данни за осъществени входящи или изходящи докторантски мобилности. От справката с обучаваните докторанти е видно, че по докторската програма „Конституционно право“ за акредитационния период се обучават шестима чуждестранни докторанти.

По 8.1.3.

На докторантите във ВСУ „Черноризец Храбър“ се предоставят възможности за представяне на резултатите от техните научни разработки, като видно от приложената справка, се организира Лятна научна сесия, в която те получават възможност за представяне на резултатите от научните си изследвания.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 8:

- *ВСУ поддържа канали за комуникация с обществеността и предоставя информация на своя уеб-сайт;*
- *Организиран се форуми и се предоставя възможност докторантите да популяризират резултатите от своята научно-изследователска дейност;*
- *Предоставя се информация за възможности за мобилност на обучаеми, която е ориентирана основно към студентите, без посочване на спецификите при мобилност на докторантите, вкл. по други програми освен програмата „Еразъм+“;*
- *В рубрика „Докторанти“ на интернет страницата на ВСУ са посочени специалностите, по които ВСУ има акредитация, но липсва друга информация за докторските програми (вкл. анотации, квалификационна характеристика, учебен план, обучавани докторанти с теми на дисертации и периоди на обучение), поради което е препоръчително да се осигури устойчивост при публикуването на информацията и периодичното ѝ обновяване на интернет страницата.*

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг, (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии

По 9.1.1.

Системата за управление на качеството във ВСУ подлежи на периодично одитиране чрез провеждане на вътрешни одити съгласно разработена процедура на планирани интервали от време от квалифицирани одитори, които събират и анализират информацията за функционирането на системата за управление на качеството.

Индивидуалните планове на докторантите в докторската програма могат да бъдат преразглеждани и променяни периодично с участието на научните ръководители, докторантите и другите заинтересовани страни.

В съответствие с препоръките на НАОА, дадени при последната програмна акредитация на докторска програма „Конституционно право“ през 2016 г., за включване на курсове за подобряване на уменията за академично писане и увеличение на приема на докторанти в редовна форма на обучение, катедра „Правни науки“ е предприела мерки за изпълнение, които са предмет на периодичен мониторинг.

По 9.1.2.

Дейността по организиране и координиране на общите въпроси по обучение на докторантите се осъществява от Института за обучение на докторанти. При проведените за акредитационния период четири **вътрешни одити не са констатирани** несъответствия с вътрешната система за управление на качеството.

В дневния ред на заседанията на секция „Публичноправни науки“ и Катедрен съвет редовно се включва разглеждане на текущото състояние на докторантите, контрол върху

изпълнението на индивидуалните планове, предварителни обсъждания на дисертационни трудове и др., както и се предоставя информация за предстоящи научни събития и форуми и се обсъждат възможностите за участие на докторантите в тях с оглед популяризирането на резултатите от техния труд. Докторантите също могат да дават оценката си за удовлетвореността им от качеството на обучението с отчети, които се представят на катедрени съвети и се обсъждат от академичния състав. През периода на самооценка на катедра „Правни науки“ се провеждат обсъждания за етапното изпълнение на докторантските ангажименти.

Въпреки наличните процедури, предвид факта, че конспектът за докторантски минимум е одобрен през 2016 г. и не е актуализиран като съдържание и в частта на препоръчителната литература, е необходимо да се осигури прилагането на регламентираните процедури.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 9:

- Във ВСУ има нормативно уредени процедури за осъвременяване на учебната документация по докторските програми, вкл. „Конституционно право“;
- ВСУ, Юридическият факултет и катедра „Правни науки“ осигуряват процедури при планирането и изпълнението на дейностите по повишаване на ефективността на докторантските програми, включително мониторинг на изпълнението по предприетите мерки във връзка с препоръките на НАОА. Системата на ВСУ за вътрешен одит обхваща докторските програми.
- Препоръчително е осигуряването на практическо прилагане на наличните процедури и актуализирането на учебната документация по докторската програма.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. ВУ и научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

По 10.1.1.

ВСУ периодично преминава през външно оценяване на качеството в съответствие с ESG от НАОА, както и на оценяване на вътрешната система за качество в съответствие с международния стандарт ISO 9001:2015 от *Bureau Veritas Certification (BVC)*. Първата сертификация на ВСУ е през 2001 година. Университетът има шест успешно преминали сертификационни цикъла, всеки от които за период от три години. На 1 март 2019 г. ВСУ е ресертифициран за шести пореден път от Международната сертифицираща организация BVC съответствие с международния стандарт ISO 9001:2015 и получава сертификата с акредитация от UKAS (Великобритания) за срок от 3 години - до 2022 г.

През периода на самооценка октомври 2016-2020 г. международната сертифицираща организация BVC е провела **четири външни** надзорни одита (от независими одитори) по стандарта ISO 9001:2015). Комисиите, извършили тези надзорни одити, запознават ръководството на университета с резултатите от тях. Тяхната констатация е, че изградената и сертифицирана университетска система за управление на качеството на ВСУ отговаря напълно на международните стандарти. Резултатите от одитите се докладват на заседания на Катедрения съвет на катедра „Правни науки“.

ВСУ е получил институционална акредитация от НАОА на 13.06.2019 г. за срок от шест години с оценка **9,21**, като са акредитирани **28** докторски програми в **9** акредитирани професионални направления и **2** акредитирани специалности от регулираните професии.

За всяка акредитационна процедура се разработват *доклад-самооценка за акредитация* и *доклад по изпълнение на препоръките при програмна акредитация*. Докладите се изготвят от екип, утвърден с решение на Катедрен съвет, приемат се от него и от Факултетен съвет и се утвърждават от Академичен съвет. За изпълнението на препоръките от Акредитационната комисия към НАОА се разработват „Мерки за изпълнение на задължителните препоръки“, чието изпълнение се контролира и отчита периодично пред Катедрения съвет.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 10:

- ВСУ преминава през външно оценяване на качеството по международно утвърдени стандарти от Bureau Veritas Certification. Университетът преминава успешно и през процедурите за институционална акредитация от НАОА, а деветте докторски програми в професионално направление „Право“ са преминали успешно през процедури по програмна акредитация от НАОА.
- Осъществяват се процеси на самооценки и външни одити с цел повишаване на качеството на докторските програми.
- Висшето училище полага усилия за изпълнение препоръките на НАОА във връзка с докторската програма „Конституционно право“.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С оглед на изложените резултати от извършената проверка и направените изводи по отделните стандарти на Критериалната система на НАОА, Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана, приема, че са налице всички основания да се даде програмна акредитация за прием и обучение в образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Конституционно право“ от професионално направление 3.6. „Право“ в Юридическия факултет на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“.

В резултат на анализа на резултатите от проверката, може да се очертаят следните силни и слаби страни на обучението в ДП „Конституционно право“ във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“:

Силни страни	Слаби страни
<p>ВСУ има традиция и потенциал за привличане на докторанти от други държави</p> <p>ВСУ е единственото висше училище в Североизточна България, в което се провежда обучение по акредитираната докторска програма</p> <p>ВСУ има добро сътрудничество с потребителите на кадри в целия район на Североизточна България</p> <p>Наличието на хабилитиран преподавател с квалификация в областта на докторската програма, който не навършва пенсионна възраст в следващия акредитационен период</p>	<p>Обучението по докторската програма е ограничено само до самостоятелната форма на докторантура, което се отразява негативно върху учебната документация (липсват работен план по години в индивидуалния учебен план и конспект за кандидатдокторантски изпит)</p> <p>Слаба публикационна активност на хабилитирания преподавател на първи основен трудов договор</p> <p>Пропуски при изготвянето и актуализирането на учебната документация и при проследяването на отделните етапи на докторантурата</p> <p>Липсва достатъчно информация на интернет-страницата на ВСУ за докторските програми, вкл. акредитираната (анотация, квалификационна характеристика, конспект, основни резултати и др.)</p>

Възможности	Заплахи
<p>Привличане на докторанти от множество структури в Североизточна България</p> <p>Привличане на докторанти от други държави</p> <p>Създаване на съвместни програми с други висши училища</p>	<p>Традицията за обучение само в самостоятелна форма на докторантура ограничава възможностите на ВСУ за създаване на кадри, насочени към академично развитие</p> <p>Липсата на работен план по години в индивидуалния учебен план затруднява осъществяването на ефективен контрол върху изпълнението на дейностите по индивидуалния учебен план</p>

С оглед на направените констатации, могат да бъдат отправени следните **ПРЕПОРЪКИ**:

1. Да се изпълни втората препоръка от решението на АС на НАОА, с което е дадена акредитация за обучение в докторска програма по Конституционно право („Да се увеличи приемът на докторанти в докторската програма в редовна форма на обучение.“) в предходната процедура. Срок: до следващата акредитация;
2. Да се включи в индивидуалните учебни планове на докторантите работен план по години. Срок: 31.12.2023 г.;
3. Да се изготви конспект за кандидат-докторанти и да се актуализира конспекта за докторантски минимум, като в препоръчителната литература се включат актуалните източници на български език и чуждоезикова литература. Срок: 31.12.2023 г.;
4. Да се засили публикационната активност на хабилитирания преподавател на първи основен трудов договор. Срок: до следващата акредитация;
5. Да се осигури устойчиво публикуване на основната информация за акредитираните докторски програми и за резултатите от тях. Срок: 31.12.2023 г.

Председател на ПКСПНСО:

доц. д-р Екатерина Салкова

Приложения (допълнително предоставени данни по време на проверката):

- 1.1. Справка за преподавателския състав в докторска програма „Конституционно право” към катедра “Правни науки”;
- 1.2. Справка за наукометричните показатели и участието в проекти на преподавателите от докторска програма „Конституционно право” към катедра „Правни науки” (доц. д-р Емилия Сидерова);
- 1.3. Справка за наукометричните показатели и участието в проекти на преподавателите от докторска програма „Конституционно право” към катедра „Правни науки” (проф. д.н. Веселин Цанков);
- 1.4. Справка за наукометричните показатели и участието в проекти на преподавателите от докторска програма „Конституционно право” към катедра „Правни науки” (проф. д.н. Георги Близнашки);
- 1.5. Справка за докторантите в катедра „Правни науки”;
- 1.6. Справка за дейността на докторантите по ДП „Конституционно право“ в периода 2016 – 2021 г.;
- 1.7. Справка за отчислените докторанти, обучавани в ДП “Конституционно право” в периода 2016 – 2021 г.;
- 1.8. Списък на докторантите към 2021 г.